

Program nauczania przedmiotu „Język obcy”

Język polski, poziom B1

opracowała mgr Anna Paprotny

EFEKTY KSZTAŁCENIA JĘZYKOWEGO

CELE:

1. Doskonalenie kompetencji ogólnych i komunikacyjnych zdobytych na kursach podstawowych A1, A2.
2. Doskonalenie umiejętności posługiwania się językiem w sposób skuteczny i dostosowany do okoliczności.
3. Nauczanie skutecznego komunikowania się z rodzimymi użytkownikami języka.
4. Uczenie znajomości reguł i form porozumiewania się właściwych dla języka polskiego.
5. Wspieranie pracy własnej poprzez rozwój samokształcenia i umiejętność posługiwania się słownikami, wykorzystywanie znajomości języka.
6. Kształtowanie umiejętności posługiwania się słownikami jedno- i dwujęzycznymi.
7. Dążenie do doskonalenia języka, by posługiwanie się nim było płynne, poprawne gramatycznie i stylistycznie.
8. Rozwijanie i umacnianie motywacji do uczenia się języka polskiego

WIEDZA:

1. Posiada elementarną sprawność mówienia, rozumienia języka mówionego i pisanego, umiejętność czytania i pisania.
2. Zna podstawowe słownictwo dotyczące danych osobowych, życia codziennego, miejsca nauki, zainteresowań, rodziny, znajomych.
3. Zna podstawowe struktury gramatyczne.
4. Rozumie krótkie komunikaty i proste teksty mówione.
5. Potrafi konstruować krótkie wypowiedzi (prośby, informacje o sobie i bliskich, zadowolenie lub niezadowolenie itp.)
6. Czyta i rozumie krótkie teksty nt. życia codziennego, krótkie komunikaty prasowe, ogłoszenia, formularze urzędowe.
7. Potrafi napisać prosty tekst (sms, mail), wypełnić formularz urzędowy.

TREŚCI PROGRAMOWE: JĘZYK OGÓLNY

Tematyka:

Materiał obejmuje 19 obszarów tematycznych o różnym stopniu uszczegółowienia.

1. Człowiek:

- dane osobowe, imię, nazwisko, adres, płeć, wiek, miejsce urodzenia, stan cywilny, narodowość, wykształcenie, zawód;
  - wygląd zewnętrzny, wzrost, sylwetka, twarz, ubranie;
  - zalety i wady charakteru, upodobania, talenty;
  - uczucia, emocje.
2. Rodzina:
- rodzice, rodzeństwo, dziadkowie, historia rodziny, relacje rodzinne,
  - zwyczaje i uroczystości rodzinne.
3. Życie codzienne:
- towarzyskie, przyjaciele i znajomi.
4. Odpoczynek, rekreacja, wolny czas:
- zainteresowania;
  - rozrywki.
5. Sport:
- popularne dyscypliny sportowe;
  - sprzęt sportowy;
  - imprezy sportowe.
6. Dom, mieszkanie: 2
- rodzaje mieszkań i domów;
  - nazwy pomieszczeń;
  - meble i urządzenia;
  - wynajem mieszkania
7. Miejscowość, miasto:
- położenie i wielkość (liczba mieszkańców);
  - instytucje (bank, poczta, dworzec kolejowy, biblioteki, administracja, urzędy);
  - budynki, budowle (domy, wille, wieżowce, kościoły, zamki itp.);
  - aleje, ulice, place, parki, skwery;
  - wieś (dom, zabudowania gospodarcze);
8. Podróże, komunikacja:
- środki komunikacji (autobus, pociąg, samolot itp.)
  - noclegi (hotele, hostele, motele, kwatery prywatne itp.);
  - komunikacja miejska (autobusy, tramwaje, taxi);
  - biura podróży (wycieczki, wakacje);
  - sprzęt turystyczny, bagaż;
  - dokumenty potrzebne w podróży;
  - ciekawe miejsca (turystyczne atrakcje w Polsce).
9. Praca:
- miejsce pracy (biuro, fabryka, szpital itd.);
  - nazwy zawodów;
  - rodzaje pracy, rodzaje umów o pracę, płace;
  - poszukiwanie pracy, oferty pracy;
  - prawo pracy (warunki pracy, czas pracy, urlop, płace);
10. Edukacja:
- system edukacji, szkolnictwo podstawowe, średnie, wyższe;

- rodzaje szkół, kierunki studiów;
  - przedmioty szkolne, zajęcia pozalekcyjne;
  - oceny szkolne, egzaminy, testy;
  - przybory szkolne.
11. Żywność, odżywanie się:
- artykuły spożywcze;
  - posiłki, dania, napoje;
  - nakrycia stołowe
  - przybory kuchenne;
  - przepisy kulinarne; specjalności kuchni polskiej;
  - bary, restauracje, stołówki;
12. Sklepy, zakupy, usługi:
- rodzaje sklepów;
  - ceny regularne i promocyjne; reklama;
  - miary, wagi, rozmiary;
  - zakłady usługowe (fryzjer, szewc, pralnia, stacja benzynowa);
  - płacenie (gotówka, raty, karta kredytowa, paragon);
13. Zdrowie i higiena osobista:
- budowa ciała, części ciała;
  - stan zdrowia;
  - choroby, objawy chorób;
  - wizyta u lekarza;
  - samopoczucie;
  - zdrowy tryb życia, diety;
  - apteka (rodzaje leków: tabletki, krople, maści, plastry)
  - wypadki i pierwsza pomoc.
14. Przyroda:
- klimat, pory roku, pogoda;
  - krajobrazy;
  - rośliny i zwierzęta;
  - ekologia
15. Państwo, kraj, społeczeństwo:
- organizacja państwa, ustrój;
  - święta państwowe i uroczystości;
  - sytuacja polityczna i gospodarcza;
  - najważniejsze partie polityczne w Polsce;
  - warunki życia w Polsce;
  - problemy społeczne, przestępczość.
16. Nauka i technika:
- rozwój techniki, komputeryzacja;
  - odkrycia, wynalazki.
17. Środki masowego przekazu:
- prasa, radio, telewizja, Internet.
18. Kultura (współczesna):

- literatura, muzyka, film;
- imprezy cykliczne w Polsce i w mieście studiów (festiwale filmowe i muzyczne, premiery, nagrody);
- wybitni twórcy kultury (współcześni i z przeszłości);
- udział w wydarzeniach kulturalnych.

19. Tematy interesujące studentów:

- wydarzenia w Polsce, w krajach studentów, w świecie;
- poziom życia, warunki życia;
- stereotypy Polaków i mieszkańców innych krajów.

20. Tematy aktualne:

- wydarzenia polityczne, gospodarcze, kulturalne i sportowe w Polsce i na świecie.

MATERIAŁ LEKSYKALNO-GRAMATYCZNY

Na poziomie B1 utrwała się i poszerza znajomość form gramatycznych, konstrukcji składniowych i form słowotwórczych poznanych już na poziomie A1 i A2.

Odmiana rzeczowników, przymiotników, zaimków i liczebników

1. Odmiana rzeczowników i przymiotników:

- odmiana przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej rzeczowników rodzaju męskiego, np. *Hiszpan, lekarz, zeszyt, kot*;
- odmiana rzeczowników rodzaju męskiego zakończonych na –a, np. *kolega, poeta* lub –o np. *tato, Franio*;
- odmiana rzeczowników rodzaju żeńskiego zakończonych na –a, np. *matka, książka* lub –i np. *wychowawczynie, pani*;
- odmiana rzeczowników rodzaju żeńskiego zakończonych na spółgłoskę, np. *radość, krew, twarz*;
- odmiana rzeczowników rodzaju nijakiego zakończonych na –o, np. *złoto, wino*, lub na –e, np. *słońce, morze*;
- odmiana rzeczowników rodzaju nijakiego zakończonych na –um, np. *studium, centrum*;
- odmiana rzeczowników nieregularnych, np. *dzień, ręka, dziecko*;
- odmiana imion zakończonych na –i, –y, np. *Antoni, Aleksy*, oraz nazwisk zakończonych na –ski, –cki, –ska, –cka, np. *Komorowski, Czarnecki, Komorowska, Czarnecka*;
- odmiana przymiotników typu *chory, znajomy*;
- odmiana rzeczowników o rozszerzonym temacie typu *plemię, zwierzę*.

2. Odmiana zaimków:

- odmiana zaimków osobowych w liczbie pojedynczej i mnogiej, np. *ja, ty, on, ona, ono, my, wy, oni, one* (powtórzenie i utrwalenie);
- odmiana zaimków wskazujących, np. *ten, te, to* (powtórzenie i utrwalenie);

- odmiana zaimków dzierżawczych, np. *mój, moja, moje, twój, twoja, twoje* (powtórzenie i utrwalenie)
  - odmiana zaimków pytajnych przez wszystkie przypadki, np. *kto? co? jaki? jaka? który? która? czyj? czyja?*
3. Odmiana przymiotników przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej (powtórzenie i utrwalenie):
- odmiana przymiotników rodzaju męskiego zakończonych na -y/i, np. *duży, bliski*;
  - odmiana rzeczowników rodzaju żeńskiego zakończonych na -a, np. *duża, bliska*;
  - odmiana rzeczowników rodzaju nijakiego zakończonych na -e, np. *duże, bliskie*.
4. Odmiana liczebników przez przypadki (powtórzenie i utrwalenie):
- odmiana liczebników głównych w mianowniku, np. *jeden, jedna, jedno, dwa, dwie, pięć, siedem*;
  - odmiana przymiotnikowa liczebników porządkowych, np. *pierwszy, pierwsza, pierwsze*;

Fleksja czasownika

1. Cechy znaczeniowo-gramatyczne czasowników (powtórzenie i utrwalenie):
- formy bezokolicznika, np. *budować, wykładać*;
  - rekcja czasowników, np. *używać noża, podobać się koledze, zajmować się domem, jechać autobusem, pamiętać o matce*;
5. Koniugacje (powtórzenie i utrwalenie):
- -ę, -esz, np. *piszę, piszesz, napiszę, napiszesz*;
  - -ę, -isz/ysz, np. *robię, robisz, krzyczę, krzyczysz*;
  - -am, -asz/ -em, -esz, np. *mam, masz, wiem, wiesz*;
6. Strona czynna i zwrotna (powtórzenie i utrwalenie):
- a. tryb oznajmujący
- czas teraźniejszy czasowników niedokonanych, np. *Matka pracuje w szkole. Uczę się w liceum*;
  - czas przeszły czasowników dokonanych i niedokonanych, np. *Marek pojechał na wakacje. Ojciec jeździł do pracy rowerem*;
  - czas przyszły czasowników dokonanych i niedokonanych, np. *Alicja skończy studia za rok. Paweł będzie studiował w Warszawie*;
- b. tryb rozkazujący, np. *Zadzwoń do nas! Zróbcie to szybko!*
- c. tryb przypuszczający
- życzenie, prośba, np. *Chcielibyśmy tam pojechać. Czy mogłabyś to dla mnie zrobić?*
  - zdania warunkowe, np. *Gdybym wcześniej kupiła bilet, byłby tańszy.*
7. Formy nieosobowe:
- można trzeba, warto należy, np. *Warto kupić ten słownik. Trzeba naprawić komputer* (powtórzenie i utrwalenie)

Słowotwórstwo

1. Stopniowanie przymiotników:
  - stopień równy i wyższy, np. *Pogoda jest dziś tak piękna jak wczoraj. W tym roku lato jest cieplejsze niż zwykle.*
  - stopień najwyższy, np. *To były nasze najpiękniejsze wakacje.*
2. Tworzenie przysłówków:
  - formy typu *ciekawym – ciekawie;*
3. Stopniowanie przysłówków:
  - stopień równy i wyższy, np. *dobrze – lepiej, zimno – zimniej;*
  - stopień najwyższy, np. *lepiej – najlepiej, zimniej – najzimniej;*
4. Nazwy mieszkańców krajów i miast
  - np. *Polska – Polak, Litwa – Litwin, Warszawa-warszawianin, Wiedeń – wiedeńczyk;*
5. Tworzenie przymiotników od nazw krajów,
  - np. *Niemcy – niemiecki, Węgry – węgierski;*

Składnia

1. Zdania pojedyncze, np. *Paweł ma psa.* (Powtórzenie);
2. Zdania oznajmujące, np. *Mikołaj Kopernik był astronomem;*
3. Zdania pytające (powtórzenie)
  - pytania z partykulą *czy*, np. *Czy widzieliście już ten film?; Byliście kiedyś w Krakowie?;*
  - pytania bez partykuły *czy*, np. *Byliście kiedyś w Krakowie?;*
  - pytania o informację, np. *Skąd znasz Piotra? Gdzie byłeś tak długo?*
  - pytania w mowie zależnej i niezależnej, np. *Czy wykład był ciekawy? Nie wiem, czy warto tam jechać.*
4. Zdania rozkazujące, np. *Przestańcie rozmawiać! Chodźmy na przerwę.*

Zdanie pojedyncze

1. Podmiot w mianowniku
  - podmiot wyrażony rzeczownikiem (powtórzenie i utrwalenie) np. *Wrocław leży nad Odrą.*
  - podmiot wyrażony przymiotnikiem, np. *Chory był już po operacji;*
  - podmiot wyrażony zaimkiem, np. *Ktoś prosi o klucz. Nikt nie słucha;*
  - podmiot wyrażony dopełniaczem, np. *Brakuje książek. Przybywa lat;*
2. Wyrażenie orzeczenia (powtórzenie i utrwalenie)
  - orzeczenie czasownikowe np. *Magda pije kawę.;*
  - orzeczenie imienne, np. *Michał jest wspaniałym ojcem.;*
  - orzeczenie imienne z orzecznikiem w narzędniku, np. *Luis jest cudzoziemcem.;*
3. Wyrażanie dopełnienia (powtórzenie i utrwalenie)
  - dopełnienie bliższe wyrażane biernikiem, np. *Lubię Wrocław.;*
  - dopełnienie bliższe wyrażane dopełniaczem, np. *Nie mam pieniędzy.*
  - dopełnienie bliższe wyrażone dopełniaczem po czasownikach zaprzeczonych,

np. *Nie czytałem jeszcze tego tekstu;*

- dopełnienie bliższe wyrażone narzędnikiem, np. *Matka zajmuje się domem;*
  - dopełnienie dalsze, np. *Lektor oddał studentom testy;*
  - dopełnienie dalsze z przyimkami, np. *Wszedł do klasy. Telefonował do biura. Myślał o rodzinie.*
4. Przydawka jako określenie rzeczownika (powtórzenie, utrwalenie)
- przydawka wyrażona przymiotnikiem;
  - przydawka wyrażona przymiotnikiem w dopełniaczu;
  - przydawka wyrażona liczebnikiem;
  - przydawka wyrażona rzeczownikiem z przyimkiem;
  - szyk przydawki przymiotnej
5. Okolicznik jako określenie czasownika (powtórzenie i utrwalenie):
- okolicznik wyrażony przysłówkiem;
  - okolicznik wyrażony rzeczownikiem z przysłówkiem;
  - okolicznik wyrażony czasownikiem.
6. Negacja:
- podwójna negacja w zdaniu pojedynczym;
  - negacja wielokrotna w zdaniu pojedynczym;
  - szyk negacji i negacji podwójnej.
7. Zaimek się w funkcji zwrotnej i w funkcji bezosobowej.

Zdania złożone

1. Zdania złożone współrzędnie ze spójnikami *i, a, ale, albo, lub, lecz, więc, jednak*
2. Zdania złożone podrzędnie:
  - podmiotowe, dopełnieniowe, przydawkowe, okolicznikowe czasu, miejsca i przyczyny, okolicznikowe celu, okolicznikowe warunkowe.

Stylistyka

1. Rodzaje stylów: styl formalny, styl nieformalny, styl potoczny.
2. Środki stylistyczne: elipsy, antonimy, wyrazy bliskoznaczne, synonimy, epitety, epitety porównania.
3. Związki frazeologiczne.

KOMUNIKACJA I ODPOWIEDNIE FORMY WYPOWIEDZI

1. Komunikacja
  - Formuły i zwroty grzecznościowe używane w różnych okolicznościach:
  - nawiązywanie rozmowy, powitania, pożegnania, pozdrawianie, przedstawianie się, pytania o samopoczucie, podziękowania, przeproszanie, zapraszanie, składanie życzeń.
2. Informowanie: nazywanie, definiowanie, opisywanie, porównywanie, relacjonowanie przebiegu zdarzeń, pytanie o informacje.

3. Działanie: zachęta do działania, obiecywanie, nakazywanie, zakazywanie, instruowanie, doradzanie, prośba, podziękowanie.
4. Ocenianie: krytykowanie, aprobowanie, wyrażanie dezaprobaty.
5. Wyrażanie emocji i wrażeń: opinie pozytywne lub negatywne, wyrażanie pochwały, sympatii, zdziwienia, zadowolenia, zmartwienia, smutku, żalu zdenerwowania.
6. Pojęcia ogólne: cechy, właściwości, relacje przestrzenne, miejsce, kierunek, czas, ilość, jakość.
7. Frazeologia - związki frazeologiczne związane z przyrodą, zwierzętami, roślinami, częściami ciała człowieka, kolorami (np. chodzić z głową w chmurach, marzyć o niebieskich migdałach, mieć złote serce, złota rączka).

Podręczniki, słowniki, materiały dodatkowe

1. Achtelek A., Hajduk-Gawron W., Madeja A., Świątek M., *Bądź na B1. Zbiór zadań z języka polskiego oraz przykładowe testy certyfikatowe dla poziomu B1*, Universitas Kraków 2009;
2. Bańko M., *Mały słownik wyrazów kłopotliwych*, PWN Warszawa 2003;
3. Bąba S., Dziamska G., Liberek J., *Podręczny słownik frazeologiczny języka polskiego*, PWN Warszawa 1996,
4. Burkat A., Jasińska A., Małolepsza A., Hurra 3, *Prolog*, Kraków;
5. Czarnecka U., Gaszyńska M., *Polubić Polskę. Ćwiczenia w czytaniu dla studentów zaawansowanych. Cz. 2*, Uj Kraków 1992;
6. Dąbmska E., Lipińska E., *Kiedyś wrócisz tu... Cz. I*, Kraków, Universitas, 19..
7. Dąbrowska A., Burzyńska-Kamieniecka A., Dobesz U., Pasieka M., *Z Wrocławiem w tle. Zadania testowe z języka polskiego dla cudzoziemców. Poziom średni i zaawansowany*, Uniwersytet Wrocławski 2008;
8. Dąbrówka A., Geller E., *Słownik antonimów*, MRC Warszawa 1995;
9. Dąbrówka A., Geller E., *Słownik synonimów*, MRC Warszawa 1993;
10. Dobesz U., *Spacery po Wrocławiu. Teksty do ćwiczeń w czytaniu, mówieniu i pisaniu. Poziom średniozaawansowany i zaawansowany*, Uniwersytet Wrocławski Wrocław 2004;
11. Drabik L., Sobol E., Stankiewicz A., *Słownik idiomów polskich*, PWN Warszawa 2006;
12. Gębal P.E., *Od słowa do słowa toczy się rozmowa. Repetytorium leksykalne z języka polskiego jako obcego dla poziomów B1 i B2*, Universitas Kraków 2009;
13. Kucharczyk J., *Już mówię po polsku*, Wiking Łódź 1999;
14. Lipińska E., *Z polskim na ty*, Universitas Kraków 2003;
15. Martyniuk W., *Mów do mnie jeszcze. Podręcznik języka polskiego dla średniozaawansowanych*, UJ Kraków 1991;
16. Medak S., *Polski raz a dobrze*, Lingo Warszawa 2011;
17. Pelc T., *Teraz polski*, Wink Łódź 1997;
18. Pyzik J., *Przygoda z gramatyką*, Universitas Kraków 1999;
19. Seretny A., *A co to takiego? Obrazkowy słownik języka polskiego*, Universitas Kraków 2003;

20. Rybicka E., Szelc-Mays M., *Słowa i słówka. Podręcznik do nauczania słownictwa i gramatyki dla początkujących*, Wydawnictwo EXE 1997;
21. Szelc-Mays M., *Nowe słowa, stare rzeczy. Podręcznik do nauczania słownictwa dla cudzoziemców*, Wydawnictwo Zakonu Pijarów, Kraków 1999;

UMIEJĘTNOŚCI W ZAKRESIE DZIAŁAŃ JĘZYKOWYCH

Słuchanie: rozumie tekst mówiony na poziomie B1; rozumie monologi, dialogi i polilogii; rozumie krótkie informacje podawane przez radio i TV.

Czytanie: rozumie różnorodne teksty pisane opracowane i autentyczne dotyczące tematyki proponowanej w programie.

Pisanie: umie komponować i redagować proste wypowiedzi dotyczące tematyki proponowanej w programie.

Mówienie: mówi językiem zrozumiałym dla użytkowników języka rozmawia na różne tematy, umie skomentować informacje i wyrazić swoją opinię.